СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 141. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 18 червня 1932. — VOL. XL. No. 141. Jersey City, N. J., Saturday, June 18, 1932. — THREE CENTS.

РЕПУБЛИКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ СКІНЧИЛАСЯ

ШИКАҐО. — Іменування кандидатів републиканської партії на уряди президента й віцепрезидента Злучених Держав на конвенції партії перейшло багато гладше, як ждали. Як можна було сподіватися, Гувер був іменований кандидатом майже без опозиції та був потверджений зараз при першім голосуванню, діставши 1,126 голосів з усіх 1,154. Конвенція після цього 27 мінут оплескувала президента.

Довше забарила номінація кандидата на віцепрезидента. Попри Куртиса було ще 11 кандидатів, і декотрі з них зовсім не слабші від Куртиса. Ґолосування відбувалося кілька разів, але видно було відразу, що опозиція проти Куртиса не має надії на виграну, бо не має досить сильного кандидата після зречення Доса. Остаточно пенсилвенійська делєґація перейшла на сторону Куртиса й рішила голосування на його користь.

З номінацією кандидатів конвенція вичерпала порядок дня й розвязалася.

ВРАЖІННЯ КОНВЕНЦІЇ НА ПУБЛИЧНУ ОПІНІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Стимсон говорив на радіо в обороні становища в справі прогибіції, занятого републиканською конвенцією. Він боронив її передовсім перед закидом, що це становище не є ніяким становищем, а виминенням становища. Він називав це становище льоґічним і добре означеним.

Його промову вважають відповідю адміністрації на закиди проти становища, яке републиканська партія заняла в справі прогибіції на шикаґовській конвенції. Ці закиди є дуже численні й ріжнородні. Назагал це становище мало дуже небагато критиків. Ґазети загально називають його „стредел", що в американській політичній мові значить неозначене становище, яке стараються вдоволити противні сторони. Вже самі заголовки новинок про становище в справі прогибіції осуджують його як „викрут без значіння", „моральна невдача", „баламутний викрут". Критикують його прихильники й прогибіції й її противники. Осмішують його демократи, як можна було сподіватися, але нападають на нього й републиканці.

Інші точки републиканської плятформи не викликують більших коментарів.

В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат не захотів голосувати над законом про бонус, який уже ухвалений палатою послів, але відложив голосування на другий день. Цим багато ветеранів знеохотилися й вертаються домів.

Сенатський комітет далі розслідживав біржевиків.

Палата послів ухвалила законопроєкт Кросера про пересилку почти бальонами. Вона теж постановила дати Червоному Хрестови 40 міліонів бушлів пшениці та 500,000 звоїв бавовни для розділу між потребуючих горожан.

НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — Місцеві допомогові комітети обчисляють, що міліоно-долярова допомога, визначена містом для безробітних, дозволить дати допомогу 20,000 родин більше, ніж їх удержувано досі. Всетаки навіть і це не вистарчає на допомогу тим усім, котрі допомоги потребують. Яких 50,000 родин в крайній біді лишаються без помочи.

Який вплив має безробіття, видно зі статистики подруж, проголошеної цензусовим бюром у Вашинґтоні. Число подруж у 1931 р. було на 3,769 менше від числа подруж у попередньому році. Зате число розводів і уневажнень подруж було більше.

РОЗБИВАЮТЬ КРАПЛЮ ОЛІЮ.

СКЕНЕКТЕДІ (Ню Йорк). — На піврічному зборі Американського Інституту Хемічних Інжинірів читано довший ряд незвичайно цікавих відчитів. Притім роблено багато гідних подиву експериментів.

Відомі хеміки Гаринґтон, Лом і Доновен показували, приміром, як розбити краплю олію, не більшу від головки шпильки, на дрібні частинки, разом не менше як 100 міліонів числом. Цей спосіб розбивання олію має велике значіння для тих, що вживають його як топлива.

Д-р Лителтон і Бейтс демонстрували роблення скляних рур та сполучень рур, що має мати важне примінення в тих промислах, які вживають плинів або ґазів, що вигризають рури.

На конґресі йшли часто спори між прихильниками противних теорій.

СУПЕРЕЧКА ЗА ЖИДІВСЬКИЙ КОНҐРЕС.

НЮ ЙОРК. — У жидівських ґазетах, що виходять англійською мовою, пішла завзята дискусія за проєкт відомого рабіна Вайса скликати конґрес Жидів з усього світа. Д-р Сайрус Адлер, приміром, каже, що такий конґрес непотрібний, ба навіть шкідливий. Жиди з цілого світа не можуть згодитися на один плян акції. Тому конґрес зібрав би людей, які тільки балакали б, звичайно невідповідальних балакунів, котрих балачка навіть дала би тільки багато зброї в руки ворогів жидівства.

НА ЗЕЛЕНІ СВЯТА ПАМЯТАЙТЕ ЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

ПОЗІР! СОЮЗОВЦІ З ШИКАГО І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

СОЮЗОВІ ЗБОРИ

:——::—— відбудуться :——::——:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1932 РОКУ

в годині 1-шій пополудни

В СІЧОВІЙ ГАЛИ, 2408 W. CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

Український Народний Союз в минувщині і майбутньому.
Злука сил Союзових і реформа обезпечення.

Реферувати буде редактор органу У. Н. Союза „Свобода"
д-р Лука Мишуга.

До численної участи всіх урядників і членів закликає:

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

РОСІЯ КУПУЄ ПШЕНИЦЮ В КАНАДІ.

Росія завзято купує пшеницю в Канаді. Пшеницю купує у Венкувері і везе її до Владивостока. В протягу тижня купила звиш два міліони бушлів. Сім кораблів з пшеницею відпливають у найближчім часі з Венкувера до Владивостока.

Те, що Росія так сильно взялася до купування пшениці, пояснюють більше военними приготованнями Совітського Союза, ніж голодом у Росії. Росія купує не тільки в Канаді, але й в Австралії і всю пакує до Владивостока. З цього й заключення, що вона сподівається війни на сході, а саме з Японією.

ОЛІЙ, ЯКОГО ВЖИВАЛА КЛЄОПАТРА.

В Африці росте така ростина, з якої олію виробляють ліки, всякі масти, а то й до палива вживають. Старі Єгиптяни звали її Ква-ква, Греки Кікі, а геленський лікар Діоскорід звав „олєум кікінум", яке пізніше перейшло в „олєум ріцінум". Клеопатра до цього олію додавала пахнил і смарувала ним своє волосся. В Нубії й Єгипті ще й до сьогодня існує цей звичай.

ПОБИТИЙ ШКОЛЯР ПОМЕР.

Як вже згадувано, побив учитель Островський з Чорткова ученика Курія. Після кількох днів тяжких мук Курій помер. Але Островського зреґабілітовано, бо експертиза лікарів твердить, що Курій помер не від побоїв, але нібито в наслідок менеңгітіс туберкульоза. П. Островський повнить дальше службу в своїй школі і волос йому з голови не впав.

САМОСУД НА ТОРГОВИЦІ.

На варшавській торговиці посперечався торговець Грушка з покупцем Вуйціком. Довкола них зібралася юрба, з чого скористали злодії й вкрали жінці Вуйціка торбину з 2,000 зол. Розлючений Вуйцік добув револьвера, щоб стріляти на пострах, однак Грушка, думаючи, що це проти нього, зловив його за руку і почав з ним термоситися. Тоді упав стріл, від якого впала трупом якась жінка з юрби. Це так обурило юрбу, що вона кинулася на Вуйціка та його жінку і побила їх обоїх палицями, дошками, вагами і т. п. до втрати свідомости. Справою занялася поліція й відставила їх в тяжкому стані до шпиталю.

ВІДГОМІН ПОДІЙ НАД ДНІСТРОМ.

Управа Українського Народнього Союза у Франції розвинула широку протестаційну акцію з приводу крівавих подій над Дністром. На днях одержала вона від ґенерального секретаря Міжнародньої Федерації Оборони Прав Людини з осідком у Парижі письмо такого змісту: „Пане Голово! У відповідь на Ваш лист та прохання з 9. квітня ц. р. маю честь повідомити Вас, що Рада Міжнародньої Федерації Оборони Прав Людини, зібрана на своїм засіданню дня 19. квітня ц. р., ухвалила свій протест з приводу подій, які відбувалися над Дністром, в Персії та в Китаю на радянських кордонах, і цей протест подає вона до прилюдного відома.

„Міжнародня Федерація Оборони Прав Людини підносить свій горячий протест проти зловживань радянських чинників, які розстрілюють безпощадно на кордонах Румунії, Польщі, Персії та Китаю сотки мужчин, жінок, старців і дітей, що втікають від важких терпінь режіму. Вона осуджує цей злочин перед цілим світом і вважає своїм обовязком подати це до відома світовій опінії".

ЗВІРСЬКИЙ ЗЛОЧИН.

На узбічу варшавської цитаделі між мурами фортів і Вислою поліція знайшла ранком тіло молодої дівчини зі змасакрованою головою. Недалеко лежала покровавлена цегла, якою доконано злочину, та порожна фляшка з горівки. Вся одіж на убитій була розшарпана, а шматок блюзки затикав рот нещасної. Стверджено, що дівчина впала жертвою бандитів, які знасилували її та вбили.

ВТІКАЧІ З РАДЯНЩИНИ.

У виленській окрузі в пограничному районі Тарновщизна через польсько-радянську границю перейшли до Польщі 14 селян і один вояк большевицької сторожі. Селяни втікли від примусових робіт у колхозах. Вояк пограничної сторожі поміг їм перейти границю і сам утік разом з ними.

ЖЕРТВИ ВОЄН.

В часі семилітної війни загинуло на боєвищах 554,000 людей, француська революція поглотила 1,400,000 людей, жертвою наполеонських воєн впало 1,700,000 людей, кримської війни 785,000, балканської 108,000, а світової війни (1914—1918) 18 міліонів людей.

НОВА ЗАГАЛЬНА ОРҐАНІЗАЦІЯ ПИСЬМЕННИКІВ.

„Комуніст" з 24. IV. 1932 р. подає, що Центральний Комітет Ком. Партії постановив перебудувати всі літературно-мистецькі орґанізації в СРСР в одну загальну літературно-мистецьку орґанізацію радянських письменників та мистців з комуністичною секцією в ній. Всі старі орґанізації мають бути зліквідовані, бо їх істнування витворює небезпеку культивування гурткової замкнености і відриву від загальних політичних завдань сучасної хвилі радянських письменників та мистців, які стоять на чистому радянському ґрунті. Всі члени загальної орґанізації мусять стояти на радянському ґрунті і брати участь у розбудові соціялістичного суспільства. На цей крок відважилися тепер тому, що вже нібито є досить письменників та мистців, які вийшли з фабрик та колективів і переняті чистим комунізмом.

Д-Р ЦЬОКАН НА ЗАСЛАННІ.

Свого часу появилася була вістка про розстріляння большевиками бувшого сотника УГА, д-ра Ілька Цьокана, що був учителем економічного інституту в Одесі. „Новий Час" довідується, як пише, із зовсім певних жерел, що та вістка неправдива. Д-ра Цьокана засудило ГПУ на 3 роки заслання і він перебуває тепер на т. зв. Медвежій Горі, віддаленій 150 км. від Білого моря.

ЦЕРКОВНИЙ СКАНДАЛ.

В православній церкві у Львові прийшло до великого скандалу з вини дотеперішнього пароха, о. Онуфрія Сапіги. Він Галичанин, походить з Долинян, пов. Рогатин, але богословські студії скінчив у давній Росії й там був спершу священиком. З приходом большевицької влади вернувся до Галичини, перейшов на гр.-кат. обряд і старався тут дістати парохію. Коли це йому не вдалося, зголосився до православного митрополита Діонізія у Варшаві і, затаївши свій перехід на унію, дістав парохію на Лемківщині, опісля у Львові. Однак про його махінації довідався митрополит Діонізій і приказав православному військовому деканови у Львові, о. Яцишинови, щоби відобрав від о. Сапіги церковні ключі й парохіяльні акти та відправив на Великдень богослуження в православній церкві. Розпорядкови своєї зверхньої влади оперся о. Сапіга й сховався кудись з церковними ключами, так, що церква від довшого часу замкнена і на Великдень богослуження в ній не правилося. Зачувати, що митрополит Діонізій рішив запроторити о. Сапігу до православного монастиря, а на випадок дальшого непослуху загрозив йому екскомунікою.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

В Бабичах, пов. Перемишль, поліція арештувала Йосифа Залеського, що в ночі підпалив власний дім і господарські будинки, щоби дістати обезпечене грошеве відшкодування.

РОЗПОЧАЛАСЯ ЛЬОЗАНСЬКА МІЖНАРОДНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ

БУДУТЬ ШУКАТИ ШЛЯХІВ, ЯКИМИ МОЖНА ВИВЕСТИ СВІТ ІЗ СУЧАСНОЇ КРІЗИ.

ЛЬОЗАННА (Швайцарія).—Дня 16 червня розпочала свою працю міжнародня економічно-фінансова конференція. Конференції цій надають дуже велике значіння, бо перед нею лежить таке важне завдання, як відшукання й усунення причин сучасної крізи. Після Верзайської мирової конференції це буде найважніша міжнародня конференція серед десятків тих, що вже відбулися від часу замирення по Світовій Війні.

Головою конференції вибрано анґлійського премієра міністрів Мек Донелда. Він виголосив першу свою промову, з котрої видно, які кардинальні та тяжкі проблеми лежать перед конференцією. Між іншим Мек Донелд зазначив, що Анґлія й Франція вже погодилися на тому, що Німеччина покищо не буде платити репарацій, а також і тої частини своїх сплат, яку пляном Йонґа визнано обовязковою при всяких обставинах до сплачування. Тому Німеччина негайно припиняє їх сплату на неозначений час.

Таким чином сплата репарацій Німеччиною буде припинена тепер по згоді з Францією та Анґлією. Кажуть, що ці держави погодилися на це тому, щоб не підганяти праці конференції, бо мораторія кінчається 2 липня, а тому Німеччина мала б розпочати сплату своїх боргів та репарацій. З другої сторони Анґлія й Франція хочуть дати нагоду канцлерови фон Папенови показати добру волю Німеччини до полагодження своїх внутрішніх труднощів та бажання помогти іншим державам полагодити також міжнародні труднощі.

Цікаве те, що ні Мек Донелд, ні ніхто інший ні одним словом не відозвався про воєнні борги, які Европа має сплачувати Америці. Мек Донелт лише кілька разів у своїй промові зазначив, що Америка повинна працювати в тісному контакті з Европою й з цілим світом, бо цього вимагають інтереси Злучених Держав та інших світових держав.

ЩЕ ОДИН СМЕРТНИЙ ПРИСУД ЗА ЗАМАХ НА МУСОЛІНІЯ.

РИМ (Італія). — 12 годин після того, як суд засудив на кару смерти терориста Доменіка Бовоне, засуджено на кару смерти другого терориста, Анжеля Сбардельота, за те, що він готувався вбити Мусолінія. Сбардельото держав себе на суді спокійно, а присуд смерти стрів без найменшого зовнішнього реаґування на нього. Прохання на імя короля про дарування йому життя він відмовився підписати.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ПАРИЖ (Франція).—Місцева преса повідомляє, що представники француського міністерства війни тепер без перерви їздять по ріжних країнах, що знаходяться в союзі з Францією, або прихильні їй. Ці воєнні інструктори переглядають та інспектують армії союзників Франції й стараються робити так, щоб ті армії були добре вишколені та ще ліпше устатковані.

Майже всі амуніційні заводи й фабрики союзних з Францією держав тепер працюють надзвичайно поспішно, виробляючи все те, що потрібне для війни. Особливо багато боєвих припасів та модерної зброї, до тенків включно, замовила Японія в европейських державах.

ПІЛСУДСЬКИЙ СЕРДИТЬСЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Те, що Румунія не підписала договору про ненападення з Росією, роздратувало Пілсудського так, що він тепер готовий підписати з большевиками сепаратний договір, не зважаючи на те, чи він буде вигідний польській союзниці, Румунії, чи ні.

Польща особливо хотіла, щоб Румунія мала вільну руку на східніх кордонах, коли би прийшло до конфлікту між Німеччиною та Польщею.

НЕПОРОЗУМІННЯ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ВОЄННІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Згідно з декретом уряду, підписаним президентом Гінденбурґом, привернено націоналістам право відновити свою націоналістичну армію, але при умові, що вона буде стояти під стислою контролею міністра справ внутрішніх.

Уряди Баварії та Бадена заявили, що вони не признають цього декрету федерального уряду й не допустять у себе відновлення армії Гітлєра. На вулицях міст інших країн Німеччини вже появилися гітлерівці в своїх уніформах.

УГОРЩИНА УЖЕ ТАКОЖ МАЄ ГІТЛЄРІВЦІВ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Посол до парляменту, Золта Меско, офіційно зголосив у парляменті заяву, що в Угорщині вже повстала націоналістична армія. Сам Меско старається підроблятись під Гітлєра, тому запустив такі вуси, які має Гітлер, та завів для своїх фашистів такі самі однострої, які мають німецькі фашисти. Молодь, що з ґалерії прислухувалася промові Меска, яку він виголошував з патріотичним запалом, довго оплескувала його.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І БОГОВИ СВІЧКА І ЧОРТОВИ ОГАРОК

Републиканська конвенція вже ухвалила свою плятформу, себто програму на цьогорічні вибори. З цілого цього документу ні один уступ не звертає на себе ближчої уваги, хоч говорить про важні справи, які стоять перед Америкою, як приміром економічна кріза. Зате увага всеї конвенції була прикута до справи, далеко менше важної, до справи прогибіції. Чого іншого можна було сподіватися від американського народу, що навик до самоуправи, але велика американська партія немовби завзялася показати молодим у демократії іміґрантам, що старі політики не ліпше розбираються в справах, як нові.

Щодо сензаційного становища в справі прогибіції, то воно є грубим компромісом між двома противними напрямами. Конвенція відкинула поважним числом голосів проєкт піддати під голосування питання, чи прогибіцію треба відкликати. Отже конвенція тимсамим заявилася за задержання прогибіції. Рівночасно партія підчеркує, що вона все була за виконування закона, отже й прогибіції. Що більше, партія заявляє, що як американський нарід раз заявився за прогибіцію, то він певно вдруге свого полгяду не змінить, не цофнеться, але піде наперед, до чогось іншого. Це стара практика слабих характером людей, які пробують підкріпити своє почуття слабої волі тим, що вперто не зміняють свого погляду та бояться публично признатися до зміни.

Отже каже републиканська плятформа, що федеральний уряд має задержати далі здобутки, уже пороблені з трактуванням лих, получених з прогибіцією; але не каже, які саме здобутки треба тут розуміти. Одначе народови треба піддати під голосування пропозицію: чи не дати би стейтам право рішати про прогибіцію. В такім випадку федеральний уряд мав би піддержувати стейти, що хочуть прогибіції. Що він мав би робити зі стейтами, які прогибіції не захочуть, та як у таких стейтах треба би задержати „здобутки прогибіції", цього не говориться.

Коли зібрати разом уступ про прогибіцію, то не можна його вважати щасливим виходом із ситуації. Пробується погодити з собою противні погляди, яких погодити не можна. І це теж є ознака людей, менше вироблених політично: компромісовість між напрямками, між якими компромісу бути не може. Що аранжери пробували річ неможливу, видно з цього, що цей компроміс не вдоволяє ні „сухих", ні „мокрих".

Д-р Остап Грицай.

ЗІ СВЯТОМ ГЕРОЇВ НАРОДУ

Слово з приводу зеленосвятних обходів.

Із визвольного шляху
Нам немає вороття;
Перелилась чаша вщерть —
Або воля, або смерть!

Нам нема в ярмі життя,
Нам нема вже вороття;
Помстою гремить наш хор:
Воля — смерть! Це наш прапор!

(Уляна Кравченко: „Для неї — все!")

Коли ми, вшановуючи від ряду років з кожночасними українськими Зеленими Святами достойну **память визвольних боротьб народу,** вважаємо притім нашим найпершим обовязком тямити й про живучих, **а саме про Українських Інвалідів,** то під теперішню хвилю той обовязок пригадується нам тимпаче, що власне тепер є нам тут і ляцький ворог своєрідним товчком і дороговказом. Бо дивімся лиш, як той проклятий ляцький наїздник і розбишака **дбає про своїх військових інвалідів!** Ось з проголошених недавно на сторінках нашого журналу статтей про ляцьку господарку на українській землі ми знаємо, що на підставі закона „про наділ землею жовнірів польського війська", ухваленого **дня 17 грудня 1920 р.,** держава Пілсудського добула права наділювати безплатно землею до **45 гектарів** як інвалідів війська так і добровольців-фронтовиків. І розділила вона так до тієї пори, як знаємо всі, **256,162 гектарів награбленої в нас землі, на яку спровадила аж 7,675 родин ляцьких військових кольоністів!** Але мало того! Миж також добре знаємо й те, що дня **17 лютого ц. р.** ухвалив варшавський сойм закон, на основі якого ляцький кат має право виключно на українській території забирати землю, призначену **між рільників,** і давати її безплатно бувшим жовнірам польської армії, їх родинам, а навіть військовим орґанізаціям! Отак з безпримірним в історії покривдженням ограбленого українського народу вивдячується ляцька держава своїм бувшим жовнірам за їх колишній боєвий труд, і наче підкреслює притім за кожен раз, **що жовнір та армія — це предмет її найбільшої дбайливости й опіки.** Бо той ляцький душогуб знає гаразд, що без власної армії й здисциплінованого власного жовніра скінчилосяб як стій його розбишацьке панування на загарбаних землях, і Польща скотиласяб ще раз старою повією у пропасть тієї руїни, з якої з такою тяжкою бідою при допомозі Антанти ледви здвигнулася.

Так:

Без відповідної армії цей ненажерливий ляцький окупант провалився б з усією своєю державою таксамо, як пропав би без неї і другий ненаситний окупант України, большевицький опришок, якого жорстокість перемінює нині води Дністра у страшливі безодні крови вимордуваних утікачів з московського пекла. А з тим і ми нині повинні знати гаразд і тямити завжди, що тільки **як здисциплінована підпольна армія народу, що тільки у збройній боротьбі й зі зброєю в руці** ми зможемо добути те, чого нам не дадуть ніякі переговори, ніякі угоди, ні ніякі Женеви, а саме:

Волі і власної держави.

О, будьте з нами, **Пресвяті Тіни Героїв України,** Ви, великоборці й великомученики, Ви, що зі зброєю в руці наступали на лютого ворога навіки прославленими лавами Ваших три й чотирокутників Смерти! Ви, несмертельні й память вдячних міліонів народа благословенні, Ви, Богом незабуті **Лицарі Української Галицької Армії,** що своїми всежертвенними подвигами сотворили **нові Термопилі й нові Маратони боєвого завзяття і боєвої слави!** Заправду — де в історії минулого всіх народів ті чуда боєвої хоробрости, ті подвиги геройської самопосвяти й саможертвування на вівтарі Рідного Краю, яким рівних або подібних не знайшов би в тому, чого довершували **Герої України?**

Розгортаєш сторінки їх чинів від найдавнішого минулого починаючи, й скрізь ти бачиш, що ними стоїть історія всієї Української Землі, що немає в неї ніякої епохи, навіть і в епохи т. зв. поневолення, де ніхто не ставав би зі зброєю в руці й неуструшимим бунтарем за честь і волю країни, чудес хоробрости й жертвенности довершуючи... Арабські й перські літописці подивляють нечувану хоробрість українських лицарів княжого часу та їх володарів. Наймогутніші цісарі й королі Европи, папи римського не виключаючи, колись дружнього союзу з **Лицарством Запорожа** запобігали. Найславніші поети наших часів не знали кращої теми до своїх пісень, як геройська звага українського гетьмана **Івана Мазепи** боротися з могутнім царем... А величавий, ще ніяким історіком, ніяким поетом, ніяким мистцем незбагнений гаразд визвольний епос, якому вікопомне імя — **Богдан Хмельницький?** А безчисленні ряди тих, порубаних катами українських князів, що колись **за Литви,** намагалися в таємних союзах **зі Свидригайлом** добувати нової самостійности Україні? Або ті страшно кріваві розправи нашого козацтва з ляцькими нелюдами в роді Жулкевських, Вишневецьких та Потоцьких, те козацьке видержування жорстоких польських облог, з якими порівнувані блідніють може вславлені своєю грозою **облоги Нумантії, Сараґосси або Вердену.** І хіба не малиб ми права, поглянувши тільки на події нашого останнього змагання за волю — назвати **українські Крути** новітніми Термопілями, і то вражаючими нас тимбільше, що це тут тих преславних **300** це не старі лицарі, як у Греків, а щойно молоденькі хлопці, які вчора покинули школу? А вже певно тільки з першими християнами, що гинули колись на аренах колізею, розшматовувані дикими звірами, а вкинені тут за їх незломність у вірности заповітам Месії, можна порівнувати великомученицьку, а проте геройську смерть **359 українських повстанців, що їх большевицькі опришки розстріляли дня 23 листопада 1921 р. під Базаром на Волині.** Але хто стане, хто зміг би тут вичислювати все й усіх? От і тому так поквапно, так нахабно намагається нині ляцький кат заселювати кожний гектар української землі — ляцькими військовими кольоністами! **Бо Лях знає, що скований на своїй власній землі український велит не дасться навіки закувати ніяк, що український велит, мов той скований Самсон, двигнеться все наново ворушити основами терему ляцької держави, і що тим страшніша буде помста українського Самсона, чим довше і тяжче його ляцькі царі поневолювали.**

Як співає наша славна поетка:

„Із визвольного шляху
Нам немає вороття;
Перелилась чаша вщерть —
Бо — воля, або смерть!"

Так — Тіни Героїв України овівають нас і надихують нас подихом цілющих і спасенних поривів! Час збройної розправи гряде неминучо.

Ми прислухуймося тільки бурхливим відгомонам з краю. Хібаж там тихо? Хіба спить Самсон гнилим сном, усе на волю сліпої судьби здавши? Ні — Самсон рухається, шматуєтує кайдани, трясе тюрмами й жахає ляцьких царів. Ви дивіться тільки на позорище тих безконечних процесів, **політичних процесів за державну зраду, які нині виповнюють трохи не 1/3 всього державного життя Польщі,** а які є по суті речі свідоцтвом **психічної активізації українського населення першої міри.** Ви дивіться, як **визвольно-революційна стихія** все наново зривається спонтанними вибухами навіть наперекір тому, що офіціяльний політичний провід з нашої сторони в краю ще від пацифікації лицемірить, кривить душею і налапує фантьми угоди, кавами і чайниками варшавських Вишневецьких і Каньовських одурманюваний. Молодь українська, та спадкоємниця **заповітів Героїв У. Г. А.,** себе спацифікувати не дасть. Читайте лиш резолюцію товариства **„Студентський Лихвар"** у Львові з дня 8 травня ц. р.! Читайте і про те, як **45 сіл Перемищини** мужно й розумно **протестують** проти ляцького шкільництва, кольонізації й самоврядування. Читайте, як у селі **Бобятині сокальського повіту,** наші люди на Великдень видвигнули на церкві український прапор та поломали опісля драбину й досягнули так того, що наш прапор маяв над селом увесь час свят на лють ляцьким посіпакам! Читайте й те, як добре тримаються наші хлопці й дівчата при жандармських допитах. І багато, багато такого іншого. Ні — **не скує душі живої!**

Особливож сьогодні — ні.

Це ось уже такий дух і знамя нашого часу, що народи спільними силами **обєднаної громади** беруться розбивати всякого роду болванів терору й деспотії, хапаючи за перший-ліпший ніж, що під рукою. Колись ось мріяли собі люди про те, що соціялізм — одинокий спаситель світа, що коли всі пролетарі обєднаються, то й рай буде на світі досконалий, і то без війни й проливу людської крови. А сьогодні, діждавшись такого здійснення соціялістичного ладу, як підпливаюча кровю московська Большевія, і дочекавшись такого прекрасного Союза Націй, як женевська Ліґа для підтримування й поглиблювання поневолення, банкрота й оконечної руїни переможених народів, свідомі люди станули твердо на тім, що **найкраща запорука людського істнування — це зброя в руці.** Правда — московсько-жидівська Большевія намагається ще завжди розбуджувати в людей віру в комуністичний лад, але націоналізм фашистичного типу нині таки дужчий, ніж комуністи. Той послідовний **націоналізм,** який **з міліонів народніх мас творить одно - одиноке** тіло з **одною думкою, одною** волею **й одним стремлінням — служити Рідному** Краєви. Один ґрандіозний національний орґанізм, в якому всі партії зведені до одної, а саме — **до партії Рідного Краю, в якої є тільки** одна **плятформа, плятформа** всецілої, **всежертвенної, а з цим і всеможної боротьби за благо вітчини.** І що це може бути тільки й виключно збройна боротьба, про це не сумнівається ніхто з пр відників націоналізму.

Бо це націоналізм Героїв.

Тих, що були готові видирати зубами кожний гектар украпнської землі з рук окупанта, розгорівшись боротьбою на смерть і життя. Будьмож їх гідними наслідниками!

Слава Героям! Слава Боротьбі! Честь і слава Україні!

В. Будзиновський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

(8)

— Зараз будете знати... Коли ви словом визнали мені вашу любов і коли я моїм поведенням дав вам доказ, що ви мені не байдужі, я вгадував, які у вас думки були в тій хвили. Ви мабуть вижидали, що за моїми цілунками прийде моє словне визнання любови; що в слід за цим я присягну вам „вірність аж до смерти"; що зараз будуть заручини з перстенями і з бенкетом, при свідках. Я цього не зробив. А знаєте чому? Перше: на таке мені ще пора, бо я не так скоро добюся хліба. Друге: я потерпав, що як не мої почування, то ваші можуть змінитися, можуть розвіятися, ще заки ми здужаємо побратися.

Це мудрішкування не дуже втішило дівчину. Вона замітила:

— Ні! Як ті почування не комедія вже тепер, то вони ніколи не розвіються.

— Позвольте! Ви самі не вірите в те, що сказали. Ви не такі наївні, щоби справді так думати. Любови не можна нікому приректи. Ніхто не має права зобовязуватися, що буде когось вічно любити, бо того зобовязання може не додержати. Приректи можна лише щось таке, що зависить від нашої волі. Людські почування тішаться необмеженою автономією; вони людській волі не підчинені. Людська воля не має сили, ні способів на те, щоби наші почування вести в якімсь однім напрямку; не може ні гасити, ні скріпляти їх. Обставини, що лежать поза нашою волею, будять, скріпляють, ослаблюють і гасять почування, звертають їх в той, то в інший бік. Через те, що це знаю, думав я собі вчера так:

— Як заручимося, то одно і друге вже буде звязане. Тимчасом ануж мені, або вам вліз щось нове в дорогу; навкучитеся мені, або я вам, і готові клопоти. Тому то треба цілу ту справу покищо відложити. Як прийде для мене час до женитьби, а симпатії наші обопільно задержаться, тоді буде можна приступити до формальної умови. Тепер повинно як мене, так і вас успокоїти те переконання, що покищо обоє... не потребуємо за себе побоюватися. Ось такі були вчера мої міркування... Тепер скажіть, чи я оправдав мою вчерашню повздержливість? Чи може й тепер ще думаєте, що я вами бавився?

— Може бути, що така обережна купецька, калькуляція оправдує вас. Та мене це цілком не потішає.

— Як то? Вам не подобається це, що я до такої важної і для обох сторін такої ризиковної справи беруся так обережно? Вам не влад це, що я тричі мірю, заки раз втну?

Він замовк і вона мовчала. Так сиділи мовчки довшу хвилю. Він дивився на склянку пива, що стояла перед ним на столі, вона в свою рукавичку, котру, держачи в одній руці, натягала другою. Вона не сумнівалася, що він або в цих днях полюбив іншу, або гадаючи, що вона вже дуріє за ним, хоче це використати, відбираючи їй одночасно надію, що з нею ожениться. Щоби вже нині знати, на чім вона стоїть, загадала видобути всю правду, хоч та розмова була для неї щораз прикріша. Підводячи на нього свої чорні, посумнілі очи, промовила:

— Ви мене не розумієте, або не хочете розуміти. Вашу вчерашню серіозність я цілком інакше пояснюю собі. По вашій нерішучости бачу, що я маю якусь суперницю і що ви не можете ще рішитися, котру з нас вибрати. Ваша любов до мене дуже, дуже слаба.

— Вашому поглядови признаю повну рацію — говорила далі. — Беручи на розум, по вченому, певна річ, що ніхто не може ручити, що своїх симпатій ніколи не змінить. Та ви мусите мені признати, що коли хто любить, то він в тій хвилі, коли любить, не думає про те, що його любов може колись остигнути. Хто залюблений лиш в одній дівчині, той тоді свято переконаний, що він ніколи ще так горячо не любив і що до смерти любити не перестане. Він з такими сумнівами, як ви, ніколи не виступає. Як хто, так як ви, не має тої певности, що буде міг любити до смерти; як поводиться з резервою, то це доказ, що він або не любить, або його любов не є неподільна... Ви або мене цілком не любите, або як любите, то крім мене любите ще й другу якусь. Коли ви вже визнали мені свою любов і не можете мені запевнити тривкости, то маєте мене лиш за резерву.

— „Не схоче мене тамта, то Галька мені не втече". — Так ви мабуть міркуєте собі. На те скажу вам лиш одно: За резерву я нікому служити не хочу і не буду. Ліпше розійдімся відразу!

Цілий час викладу сидів Стефан мов прибитий. Останні слова поразили його до решти.

— Панно Галю, не будьте несправедливі! Ви мене цілком зле зрозуміли. Ваші підозріння безосновні. Ручу вам, що крім вас я й не знаю такої, котра мені було би хоч трохи симпатична. Щож я винен тому, що у мене привичка промишляти і розмишляти? Як я це коли зроблю голосно, так, що і ви вчуєте, то ви не повинні робити з того таких прикрих висновків. Запевняю вас, що я лиш вас одну люблю, що про іншу й не думаю. Щоби я думав з іншою женитися, про те й гадки нема. В цім ділі я вже остаточно рішився.

— Як рішився? — шепнула Галя.

Стефан цього питання не чув, або будьтоби не чув.

По хвили товариство встало і парами верталося домів. Стефан з Галею ішли перші. Розмова не йшла, тож мовчки зайшли майже аж під хату.

— Ну?... як буде? — спитала Галя, бо хотіла вже нарешті знати, як між ними буде.

Це питання заскочило Стефана неприготованого до рішаючої відповіди.

Хотячи дівчину знов лиш заицькати, щоби бодай нині не наставала на рішучу відповідь, він знов сказав по крутійськи:

— Добре! Все добре буде.

Похопивсь, що сказав забагато, заясно і зарішучо, поправився голосом сильно зниженим, бо... саме тепер товариство увійшло на вулицю Осолинських, на котрій Стефан все стрічав школярку:

— Якось воно буде...

— Якось, якось! — сказала сердито. — Такої відповіди не хочу. Скажіть ясно, щоби я знала, на чім стою... Не грайтеся мною, не жартуйте! Як я маю розуміти це „якось"? — додала до живого зворушена.

— Розумійте собі, як вам ліпше. Як ви зрозумієте, так і буде, — сказав припертий до муру.

— Ви все ще не можете здобутися на рішуче слово, на отверту відповідь. Чи в тім пробивається ваша вперта вдача, чи причиною це, чого я боюся?

— Не бійтеся!

— Можна написати до батька?

— Це твоя річ, — відповів з резиґнацією, — пиши, як хочеш.

Чуючи слово „твоя", дівчина аж підскочила з утіхи і пригортаючися до нього, сказала:

— Памятай же тепер, що маєш покинути думки про нестійність почувань. Розумієш?

Коли вже підходяли під браму хати, Галя маневрувала так, щоби вони обоє викрутилися поза ціле товариство. Пригорнулася до нього, тоді він її обняв і поцілувалися.

*

Петро також був в тім товаристві і асистував донці пані Дичковської, Клявдзі. Стефан і Петро верталися тепер разом до своєї хати. Мовчанку перебив Петро, кажучи:

— Гарна дівчина, та Клявдзя. Гарна і розумна. Не грає комедії неприступної. Дає себе вицілувати і з того не кує дикого домагання, щоби з нею зараз женитися. Нарошно усунулася зі мною на самий кінець товариства, щоби її мама і інші, що йшли перед нами, не бачили, як ми цілуємося.

— Ти, бачу, „лучшую часть ізбрав", — сказав Стефан. Ти і забавишся добре і не стрілиш такої дурниці, як я.

— А тобі що сталося?

— Сумна пригода. Тільки не ганьби дуже, прошу. Я освідчився... А радше... приняв освідчини.

Петро станув і заломив руки.

— А то нещастя! Елементарне нещастя. Гірше, як град! Я уже від давна вітрив, що заноситься на щось подібне. Я й думав, чи не заасекурувати би тебе проти любови. Та щоби це прийшло так нагло і неожидано, я не гадав. Ти справді освідчився? Серіо? Може й женитися хочеш? Я гадав, що ти вже вилічився і своє око звернув у інший бік... Щож тепер буде зі школяркою? Раджу тобі, не бігай за нею більше, бо як довідається, що ти зробив, кине тобі в очи зошитами і каламарем.

— Жартуй здоров! Щодо мене, то мені тепер так якось легко, неначе би камінь впав з серця. Морока, що вже майже цілий місяць гнобила мене, вступилася.

— Ой буде тобі легко, як школярка зачне в очи лізти!

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА СТРІЛЕЦЬКУ ГОРУ ЛИСОНЮ.

І не жаль нам життя молодого,
Що мов квіття буйне не доцвило.
Довго жити, а марно, — щож з того?
Скоро й славно сконати, як мило!

Богдан Лепкий.

За гору Лисоню кождий знає з боїв 1916 р. з Москалями, де наші Січові Стрільці вславилися геройськими боями. І немало на цій горі крови розлялося стрілецької, московської, австрійської та німецької.

В Зелені Свята 1930 р. ходив я на ту криваву Лисоню, на котрій наш нарід рік-річно торжественно святкує „Стрілецьке Свято". Прибувши до Бережан, коли щойно зза гори Лисоні сонце видвигалося, я побачив, що в місті Бережанах був рух не менший як в Америці на „Декорейшен Дей". Коли я пішов до церкви, яка стоїть величаво на ринку, церква була набита повно бережанськими людьми й з околиць. В 12 годині всі з Бережан, молоді і старі, враз з Лугом, Пластом і процесією вирушили на Лисоню. Не довго йшли, поки опинились на горі Лисоня, котра людьми вже була вкрита.

На дорогах і стежках до Лисоні було багато людей, так, що, здавалося, Лисоня аж стогнала. Минаю Бережанців і інші процесії, що йшли на Лисоню. Поспішаю як вітер, бо хочеться скоро бути на Лисоні. Глянув я в бік гостинця, побачив могилу обсипану квітами й вінками — мов заверуха снігом обсипала могилу, а на ній видніся хрест з написом: „Могила невідомого стрільця".

Вже близько вершка Лисоні доганяю такого старенького діда, що ледво-ледво паличкою підпирається: „Слава Ісусу Христу!"

„Слава на віки!"

„На Лисоню, дідусю?"

„Таже на Лисоню!" гордо відповів дідусь.

„Певно маєте сина на могилі?"

„Ні, два сини згинули в Італії, за — ясного. Краще колиб вони згинули були за своє, то хочби нині хто спімнув їх добрим словом. А в чужині хто згадає? дає?

„Так, так, дідусю! Бувайте здорові!"

Вже опинився на Лисоні. Як тут добитися до „Братньої Стрілецької Могили", коли людей так багато? Кидаюся у вир між людей. Дехто неначе знає, що я йду до „Братньої" й пропускає мене. Скоро я опинився перед „Братньою Стрілецькою Могилою". Склонивши перед нею голову, оглядаю її. До десяти метрів широка в боки (квадратова). Коло два й пів метри висока. По середині стоїть дубовий хрест з написом: „Стрільцям, упавшим героям, за волю України 1916—1919 рр." Могила обсипана вінками з цвітів, дуба, клена й сосни. Перейшовши на другий бік, я побачив на могилі три черепи і купу костей. Мені казали, що ці кости й черепи надійшли в Зелену Суботу, як окрашували могилу, а по святах їх поховають до „Братньої могили". Звуть її „Братня" тому, що вона зложена з костів стрілецьких, позбираних по Лисоні.

Пішов я довкола Лисоні ген у ліс, де також не бракує стрілецьких могил. Всюди ще повно слідів воєнних: заржавілих дротів, куль і іншого воєнного знаряддя. Є там безліч цвинтарів: російських, німецьких, австрійських. З Німеччини що року приїздять Німці, щоб поклонитись могилам своїх героїв. Лисоня в Німеччині добре знана.

Слід зазначити, що тепер також не бракувало на Лисоні ляцьких жандармів з наїженими багнетами.

Вернувся я назад до „Братньої" й задумався. Тут представлявся ще 1918 рік і та боротьба, яка тут кипіла за волю України. Хоч не довго жилося в вільній Україні, але ніколи вже не забудемо, що ми жили в своїй вільній хаті.

Приглядаюся походови. Попереду йдуть наймолодші луговики, й пластуни. Вони несуть у руках вінки з довгими стяжками з золотими написами: „Стрільцям, що за волю України лягли". Далі йде дуже старенький священик, а ще далі йде кількатисячний одноманітний натовп людей. Край гори від Бережан поставлена велика брама зі смеречини. На ній віяли українські прапори. В брамі стояли бережанські пластуни, луговики й процесія. Вони витали всіх, що йшли на Лисоню. Нарешті всі процесії перейшли, а гуртком і одиницям не було видко кінця.

Пластуни й луговики зробили порядок коло могили. Стали рядами луговики й луговички, пластуни і пластунки довкола могили. Вони тримали на руках вінки з червоними стяжками з написом: „Стрільцям, що за волю України лягли". Напроти хреста стояла орхестра бережанського пласту. Далі дівчата тримали безліч хоругов, а ще далі стояв нарід. На могилі стали двацять два священики, убрані в чорні фелони. Орхестра відограла „Боже великий, єдиний, нам Україну храни". Відтак зачав о. декан Бачинський панахиду, в асисті всіх священиків. Сонце своїм сяйвом ще більше надавало святочного настрою.

По панахиді й високо взнеслій та патріотичній проповіди о. Бачинського орхестра заграла „Гей у лузі червона калина похилилася". Хотілося все лишитись на тій стрілецькій горі. Хотілося довше впиватись тим духом, що навіває на кождого. Та треба було поспішати до потягу. З великим жалем лишаю „Стрілецьку гору" й прощаю Стрільців.

Через гори й моря ми, Українці, що тепер порозкидані скрізь на чужині, не забуваймо перенестися в дні Зелених Свят своєю думкою на Лисоню, й на ті широкі лани України, що вкриті стрілецькими могилами; на тих, котрі ще жиють між нами в ранах, простягають руку до нас і кажуть: „Ви кликали нас... Казали нам — ідіть, бороніть! Ми йшли... Не казали, що не підемо... А нині ми кличемо вас... А чи ви скажете „піду"? Не сміємо забути також за тих, що провадять дальшу боротьбу з тиранами московськими і ляцькими. Вони хочуть довершити те діло, за яке згинули герої, що вже в могили лягли.

І. Ворона,
Провіденс, Р. Ай.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРОНКС, Н. Й. Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться 18 червня, в суботу, в годині 8-мій ввечір, в гали під ч. 1410 Veize Ave. Всі члени мають бути присутні, а хто не заплатить 2 місяці, буде суспендований. — Секретар.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 19. червня, в годині 2-гій пополудни, в ґали парохіяльній, при 4-ій ул. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ. Контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців. Є також дуже важна справа, котру повинні вирішити всі члени. Взивається довгуючих членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Підгайний, предс.; Ф. Саґатий, кас.; М. Колодруб, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З українського життя в Америці.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Справа злуки відділів У. Н. С.

Дня 2 червня 1932 р. відбувся в домі У. Н. Союза мітінг у справі злуки відділів У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж. Присутні представники ухвалили подати до відома джерзисітських відділів У. Н. Союза, які бажають злуки, отсей засадничий проект, який члени мають на найближчім Союзовім мітінгу обговорити, а коли вважають за відповідне, то доповнити, чи може дещо змінити, й остаточно ухвалити. Пропоновані нижче точки мають бути обговорені й вирішені найдальше до кінця липня 1932 р.

1. **Майно товариств.** Товариства приступають до злуки з усім своїм рухомим і нерухомим майном.

2. **Члени У. Н. Союза.** Члени У. Н. Союза будуть двоякого роду: такі, що бажають запомоги на випадок недуги, і такі, що на ніякий бенефіт з товариства не рефлектують. Ті, котрі на бенефіт не записалися, платять лише що місяця свою приписану У. Н. Союзом вкладку і 5 центів місячно на адміністрацію. Бенефіт буде троякого роду: хто заплатить місячно 50 центів, дістане вразі недуги з каси товариства 8 долярів на тиждень; хто платитиме 75 центів, дістане 12 долярів; хто буде платити 1 доляр, дістане 16 долярів тижневої запомоги. Жінки приймається на запомогу, але їм не буде платитися за ніякі полові недуги. Хорий не дістане запомоги, коли хорує лиш один тиждень; як хто хорує довше, то дістане запомогу за ввесь час, включаючи і перший тиждень недуги.

3. **Уряд товариства.** На кождих 25 членів товариства вибирається одного радного. Всі радні разом становлять головний уряд товариства. Радні вибирають зпоміж себе екзекутиву (предсідателя, касієра і секретаря), заступника предсідателя, трох членів контрольної комісії і трох надзирателів хорих. Всі радні (крім членів контрольної комісії) мусять бути присутні на кождім мітінгу. За те їх увільняється з плачення місячної вкладки до товариства в сумі 50 центів. Надзирателі хорих за кождого хорого, яким вони опікувалися, дістають додатково 1 доляр. Контрольори за переведення кождої контролі дістають по 5 долярів. Платню трох членів екзекутиви визначує річний мітінг. Заступник предсідателя, коли урядує, дістає платню предсідателя.

4. **Мітінги.** Мітінги будуть місячні, річні і спеціяльні. Всі члени мусять бути присутні лише на річнім або на спеціяльнім мітінгу.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 16-го червня 1932 р.

С. Гладкий, предс.
О. Стеткевич, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ УКТОДІ ЗА 1931 Р.

Дня 19. березня 1932 р. відбулися чергові Загальні Збори **Українського Т-ва Допомоги Інвалідам** у Львові. У заступстві недужого голови д-ра І. Ґижі зложив звідомлення з діяльности за минулий рік ред. Дм. Паліїв.

Зпоміж 1,237 інвалідів, що зголосили свої претенсії до УКТОДІ, користали з фондів товариства 528 інвалідів, а саме: одержували місячні ренти 416 інвалідів, періодичні підмоги одержували 112 інвалідів.

Не користали з підмог 709 інвалідів, переважно низько процентових (нижче 35%) та таких, що зголосилися до УКТОДІ в останньому році. Це інваліди з ріжними недугами, котрих звязок зі службою в Укр. Армії тепер важко усталити. Померли в 1931 р. 5 інвалідів; на їх місце орентовано інвалідів, що зголосилися в перших місяцях після переведення переглядів у краю.

Не зважаючи на інтенсивну діяльність Ради Т-ва та службовицького персоналу, **загальна сума жертв та вкладок на цілі Т-ва зменшилася у звітовому році на кількасот золотих в порівнанні з попереднім роком. Зменшилися також доходи інвалідських робітень.** Українські установи в Америці й Канаді, котрі зложили до диспозиції УКТОДІ фонд на Дім Українського Інваліда (32,500 дол.), погодилися на те, щоб УКТОДІ зужило відсотки від цього фонду на ренти інвалідам і ця обставина вирятувала УКТОДІ від евентуального недобору фондів на покриття найконечніших видатків.

Дотично Дому Українського Інваліда Тов-о ще не рішилося остаточно, в який спосіб виконати мандат української заморської еміграції. Ідуть переговори з Українським Театральним Комітетом о метою реалізації буови Дому на частині т. зв. театральної площі при вул. Сапіги. Тепер реалізація будови залежить упоновні від власників площі. Веде цю справу делегована від Гол. Ради Комісія (д-р Ґижа, інж Мельник, ред. Паліїв).

Т-во мало у звітнім році такі вплиги грошей:

Жертви з краю	зол.	45,052.45
Жертви з Америки й Канади	„	76,813.40
Членські вкладки	„	9,520.95
Відсотки	„	22,546.—
Доходи робітень	„	846.51
Разом	зол.	154,779.31

Видатки в цьому часі були такі:

Ренти інвалідам	зол.	94,663.86
Удержання Дому Укр. Інвалідів	„	13,683.29
Протези	„	7,134.60
Лікування	„	1,812.74
Адміністрація	„	27,690.75
Движимости (машини й аморт.)	„	2,020.17
Податки й амортиз. реальн.	„	2,076.30
Видавництва для пропаганди	„	1,923.53
Разом	зол.	150,995.24

Від початку самостійного істнування УКТОДІ, себто за рр. 1923 до 1931, зложило українське громадянство в краю в жертвах для забезпечення інвалідів Української Армії при узгляднені кождочасного курсу доляра...... $48,330.20

Америка й Канада на ренти 47,992,69
Америка й Канада на Дім Укр. Інваліда 32,512.60

Разом $ 128,835.49

Після переведення доповнюючих виборів на місце вибулих членів Гол. Ради та після укомплектування президії т-ва, склад Ради на 1932 р. такий:

Президія: голова: д-р Ів. Ґижа — дир. т-ва „Карпатія" у Львові; 1. заст. голови: Бриллинський Макс.—урядник т-ва „Просвіта"; 2. заст. голови: д-р Паньківський Кость, адвокат; секретар: д-р Я. Олексишин*, уряд. Зем. Банку Гіп.; скарбник: Ст. Волошиновський, дир. Зем. Банку Гіпот.; член презид.: д-р П. Деркач*, професср.

Члени Гол. Ради: Галібей Мих., інж.; Мельник Андр., ред. Паліїв Дм., о. Чемеринський Яр.*, Лапунька Ів.*, Сенчишин Вас.*.

Заступники: д-р Вегера Ів.*, Мр. Навроцький Ст.*, Палійчук П., Гаївський А.*. Контрольна Комісія: Ґебус Мет., Фостаковський І., Кохан М., Пасіка П.*, Жирик М.*.

(Зазначені звіздкою, інваліди).

Матеріяльно справа забезпечення українських інвалідів не поступила в минулім році наперед з причини загальної кризи. Ані край, ані заморська українська еміграція не вспіли зложити в допомогу інвалідам достаточних фондів, щоб УКТОДІ могло підвищити ренти тяжко пошкодованим інвалідам хоч до половини ренти державних інвалідів, або виплачувати також ренти інвалідам нижче процентовим інвалідам (20—34%). Це покищо остається мрією наших інвалідів та УКТОДІ. Також заходи товариства за посередництвом української соймової репрезентації, щоб держава перейняла українських інвалідів нарівні з австрійськими, осталися без успіху.

Забезпечення українських інвалідів лишається принаймеише на кілька найближчих років почесним, хоч дуже важким, обовязком українського громадянства.

Для нашої будучности не байдуже, чи громадянство сплатить інвалідам затягнений довг, чи покине їх безпомічних власному терпінню. Памятайте тому при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає суспільність, котра післала колись стрільців до боротьби.

За перший квартал 1932 року українька еміґрація в Америці та Канаді прислала на допомогу інвалідам 1,786 дол. і 75 ц. У тій сумі поступило від „Обєднання" з Америки 1,150 долярів.

Головна Рада „УКТОДІ"
у Львов.

„ҐОТ ЕРҐАЛЬТЕ ПІЛСУДСКІ!"

Варшавська офіціяльна „Ґазета Польська" принесла п. з. „У реґента Мадярщини Гортія" допис свого кореспондента з Будапешту. У тім дописі кореспондент описує докладно авдієнцію, вихвалює Гортія та радіє, що в розмові з польською делеґацією Горті сказав: „Ґот ерґальте Пілсудскі". Видно забув бідняга, що й в австрійськім гимні співалося „Ґот ерґальте, Ґот бещіце унзерн кайзер" („Боже буди покровитель цісарю") — а що з того вийшло?

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОКЛИК ДО НАШИХ КРАЯНІВ З ОКОЛИЦІ РАВИ РУСЬКОЇ В ГАЛИЧИНІ.

Люта економічна кріза, чи радше занепад у цілому світі, дається найгірше в знаки найбіднішому. Самі знаєте, що тими найбіднішими в українськім народі є галицькі селяни-хлібороби. Без ніяких державних відшкодовань мусіли вони відбудувати нечувано понищені війною свої жебрацькі господарства й, невпинно працюючи та не доїдаючи, мимо можливо найгірших обставин політичних і економічних, розпочали навіть енергійне викупно прадідівської землі з чужих рук. Серед тих тяжких змагань з недолею захопила їх теперішна кріза, а без помочі з Вашого боку грозить галицькому селови заглада: хлопська земля може перейти в чужі руки, а хлопські родини опиняться нужденними безробітними жебраками на всіх кордонах Польщі, відки ні один край не хоче їх до себе пустити.

В тім тяжкім, а рішаючім історичнім моменті, ми мусимо звернутися до Вас за помічю. Не за милостиню, не за дарунками й запомогами (бо того потребують інші наші установи добродійні та культурні) — а за розумною та здоровою помічю фінансовою, яка водиться у культурних та могутніх народів світа, такою яка нам би помогла, а Вас не скривдила, ані не наразила на небезпеку утрати Ваших гірко запрацьованих ощадностей.

Ми жадаємо від тих Краянів з околиці Рави руської, які ще не пірвали звязків зі Старим Краєм, зі своїми родинами та знакомими тут оставшими й які хотять колись вернутися в рідні сторони та зложити свої кости в рідну землю або бодай хотять подати помічну руку своїм рідним і знакомим, щоби вони заздалегідь вложили бодай часть своїх ощадностей **за повною обезпекою і два рази більшим як у вас процентом** у нашім Українськім Кооперативнім Банку „Віра" в Раві руській, який міг би відтак розпозичувати їх тутешнім селянам для ратовання їх господарств перед руїною та переходом в чужі руки.

Наш Банк, заложений ще 1903 року власними силами, перетрівав побідно воєнну заверуху і не лише не пропав серид неї, але ще й закупив в 1918 році на свою власність ¾-моргову велику реальність у самій середині міста Рави руської з великим і дуже солідно збудованим поверховим домом (де до недавна містився повітовий суд). Реальність ця низько оцінюючи навіть в теперішній тяжкій на гроші порі вартує що найменше 10,000 долярів. Позатим усі більші позички (понад 600 зл. то є 67 долярів) уділяються лише за гіпотечним обезпеченням на ґрунтах довжників, а всі позички взагалі, хочби й найменші, мусять бути покриті векслями з підписами трох осіб. При такім тяжкім році як минулий 1931 не лише не мали ніяких страт, але ще добули невеликий зиск, дали членам малу дивіденду, а решту ужили на допомогу „Просвіті", „Рідній Школі" і т. д.

Щадничі вклади в нашім Банку є тим способом потрійно обезпечені — наперед векслями й табулею наших членів-довжників, відтак вартістю нашої реальности, а врешті десятикратною порукою наших 400 членів за кождий заявлений уділ. Ця порука виносить тепер 200,000 зл. або 24,000 долярів. Загально відомо, що наш селянин ще найліпший платник і найбезпечніший довжник, ніяких ошуканств на своїх вірителях не допускається та не зголошує ані правдивих, ані фальшивих банкроцтв. Ті вклади у нас не лише безпечніші ніж у великих банках, які ростуть і падуть через спекуляції та через залежність від чужих капіталів, але безпечніші вони навіть від державних позичок, які не мають ніякої реальної обезпеки, а лише залежать від могутности тих держав та укладу сил міжнародного капіталу. Крім того ми можемо на окреме жадання при більшій вкладці її табулярно обезпечити в долярах на нашій реальности.

На жаль, ми тих щадничих вкладів маємо тепер дуже мало: не більше як 3,000 долярів, бо нуждарі не мають ніяких ощадностей і не мають що у нас складати, а публичні гроші з нашого повіту поміщені примусово у чужих інституціях, хоч забезпека там значно менша як у нас.

Окремо підносимо, що й за передвоєнні щадничі вклади (які у деяких касах зовсім пропали) наш маленький Банк виплатив своїм вкладникам далеко більшу часть власного капіталу, ніж це зробили великі й найбільші банки у Польщі.

Супроти того думаємо, що наш поклик до земляків вповні оправданий.

Від щадничих вкладів долярових платить наш Банк 7% річно.

На окреме бажання вкладників ми будемо обертати їх вкладками на позички для їх родин, знакомих або для їхнього села.

Ближчі інформації можна дістати в „Обєднанню".

Рава Руська, 6 травня 1932.

Український Кооперативний Банк „Віра"

кооператива з обмеженою відповідальністю в Раві Руській.

Передтим: Повітове Товариство Кредитове „Віра", кооператива з обмеженою порукою в Раві Руській.

Дирекція:

Інж. Василь Терпелюк, присяглий землемір в Раві Руській; Василь Білозор, нотаріяльний урядник в Раві Руській; Ксавер Процик, фабричний урядовець в Раві Руській.

Надзірна Рада:

д-р Іван Кунців, адвокат у Раві Руській; д-р Павло Лещій, суддя в Раві Руській; Корнило Целевич, присяглий землемір в Раві Руській; о. Іван Карпевич, парох в Руді Монастирській; о. Михайло Дороцький, парох в Потеличи; Степан Брунець, господар в Камінці Боброїдах; Олекса Білан, господар в Річках.

Всі українські часописи в Злучених Державах Америки і Канади просимо передрукувати отсей поклик.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 16-го червня 1932 р. помер на запалення легенів **Павло Лозинський,** довголітний член У. Н. Союза. Похорон відбудеться в неділю, 19 червня, в годині 1-шій пополудні, з дому жалоби 158 Тилман ст., Алентавн, Па. Похоронні обряди відправить о. П. Середа в українській православній церкві. Проситься членів від. 147 У. Н. Союза і всіх громадян взяти ґреміяльну участь у похороні.

Покійний Павло Лозинський був дяком і діріґентом хору в селі Климківці, повіт Збараж, Галичина. До Америки приїхав в році 1903. Тут був дяковчителем в Нортгемптон, Па., в Йонкерс, Н. Й., в Брукліні, в Бофало, Н. Й., в Сейр, Па. і в інших парохіях. Всюди, де він був дяковчителем, відзначився як добрий педаґоґ і діріґент хору, лишаючи по собі вишколений хор і патріотичну українську молодіж. В останніх роках занимався писанням нот для дяковчителів і лишив по собі гарну збірку музичних творів всіляких українських композиторів.

Павло Лозинський помер у 64 році життя, полишаючи по собі вдову Марію, трох синів: Василь на фармі коло Селерсвил, Па., Созонт у Йонкерс, Н. Й., Стефан, у Бофало, Н. Й., і доньку Віру, замужну за доктором В. Шаймером у Вилксбері, Па.

Земля йому пером.

Василь Гришко.

І НЕ ГАРАЗД МЕНІ.

Сидить він, глядить кругом себе та нічого, нічогісенько не бачить. І гаразд йому.

Слухає він тай нічого не чує. І гаразд, гаразд йому.

Мовчить на все, що кругом нього діється, як заклятий, і гаразд, тричі йому гаразд.

А я... бачу, все бачу, що діється кругом мене. І не гаразд мені. Чую все, а дух зривається, на це все бунтується. Чую все й не гаразд мені. Нема мені спокою. Не можу мовчати. Дух — бунтівник зривається проти темноти, неправди, ненависти, проти насилля, облуди. І кричить:

Світла даваймо! Правду воскресаймо! Насилля, облуду, ненависть геть відганяймо!

Не гаразд мені. Нема мені тиші. Тай здається не буде... Може колись?

М. М.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(62)

Вязничний сторож відімкнув двері й впустив до келії Тарзана. Тут Тарзан побачив, що в келії знаходиться лише його приятель Максімус Преклярус. „Я бачу, що наші приятелі звільнені на волю. Вони її заслужили. Таксамо й ти своїм змаганнями і перемогою заслужив волю. Чомуж ти не є вільний?" На це Преклярус відповів: „А хіба ти вільний, хоч також заслужив волю? Наших приятелів цезар також не звільнив, а замкнув до інших келій".

Тимчасом вязничний сторож замкнув двері й пішов геть. Тарзан та Преклярус лишилися самі. „Мій Бог не добрий для мене — сказав Максімус Преклярус; — навіть мій найкращий приятель Апіюс Аплясус зрадив мене. Колиб він дістав ключ, ми моглиб тепер легко втекти". „Я думаю, що ми таки втечемо. Цезар ще не знає мене, Тарзана з малп. Він ще не знає, до чого я здібний!" Потім пошепки Тарзан почав щось говорити свому приятелеви.

Дуже скоро темніло на дворі, а в келії ще скоріще робилося зовсім невидно. Обидва вязні вдивлялися через ґрати в сутини довгого підземелля, що вело геть з відси, з цих вохких льохів на волю, туди на чисте повітря, де теплий вітрець повіває й не чується тяжкої вохкости і мертвиччини, як тут. Сум охоплював душу патриція Максімуса Преклярус, коли він думав про це. Несподівано в глибині підземелля заблимав огник.

Обидва вязні притаїлися за ґратами, укриваючися, скільки було можна, за стіною. Обидва однаково цікаві були знати якнайскорше, хто це йде. Скоро вони побачили постать одинокої людини, що обережно наближалася до їх келії. „Це мій приятель Апіюс Аплясус!" — пошепки сказав Преклярус. За хвилину Аплясус опинився перед келією. В його руках був ключ. Відмикаючи келію, він пояснив, що його навмисно післали були далеко на службу, а тому він спізнився.